



הטכניון  
מכון טכנולוגי  
לישראל

הפקולטה לארכיטקטורה  
ובינוי ערים

המרכז לחקר העיר והאזור  
ע"ש פיליפ ואתל קלצניק



ידיעון - אוגוסט 2017

בקרו אותנו באתר המרכז ובדף הפייסבוק

## מחקרים פעילים במרכז לשנת 2017

במרכז פעילים כיום 126 מחקרים ב-11 תחומי מחקר שונים. בקובץ המצורף מפורטים רשימת המחקרים לפי נושאים יחד עם שמות החוקרים, מענקי המחקר, ותאריך סיומם. [קישור לרשימת המחקרים המלאה](#)<<

## חלוקה לפי מענקי מחקר

### מענק הקרן הלאומית למדע - ISF

פרופ"מ אסף שוורץ

מענק בסך 750,000 ש"ח בנושא תכנון של טבע בעיר: כיצב ניתן לשלב טבע בערים כדי למזער את הפגיעה במגוון הביולוגי ולמקסם את התועלות לתושבים?

### מענק משרד החקלאות

פרופ"מ אסף שוורץ

מענק בסך 165,000 ש"ח בנושא שדות ושוליים חקלאיים: השפעות אקולוגיות הדדיות והשלכות כלכליות של חלופות ממשק.

### מענק המכון לחדשנות תחבורתית

פרופ"ח קרל מרטנס

מענק בסך 150,000 ש"ח בנושא תכנון תשתיות חדשני לכלי תחבורה מתעוררים.

## מענקי קרן יד הנדיב

### ד"ר מישל פורטמן

מענק בסך 150,000 ש"ח בנושא זיהוי נקודות התערבות למניעת פסולת ימית/חופית ממקורות יבשתיים.

### ד"ר דניאל אורנשטיין וד"ר נעמה טשנר

מענק בסך 21,367 ש"ח מטעם קרן יד הנדיב- נקודת ח"ן בנושא מעבר לממשק מעודד צמחייה טבעית בכרמי יין, מהשלכות אקולוגיות ועד למדיניות מחוללת שינוי.

## מענקי Horizon 2020

### ד"ר דניאל אורנשטיין

מענק בסך 40,000 יורו מטעם בנושא בניית תשתית אירופית למחקר ארוך טווח על מערכות אקולוגיות וסוציו-אקולוגיות.

### ד"ר דניאל אורנשטיין וד"ר עידן פורת

מענק בסך 50,000 יורו מטעם בנושא:

Development of generic tools for mapping ecosystem services and socio-ecological feedback mechanisms

### פרופ"ח פנינה פלאוט וד"ר דלית שך-פינסלי

מענק בסך 1,755,000 יורו מטעם EU Horizon 2020 בנושא:

MIND-SETS: Mobility innovations for a new Dawn in sustainable (European) Transport Systems.

## מענק EU COST Action- Transport and Urban Development (TUD)

פרופ"ח פנינה פלאוט וד"ר דלית שך-פינסלי

מענק בסך 2,200,000 בנושא רשתות חברתיות והתנהגות נסיעה.

## מענקי משרד התשתיות, האנרגיה והמים

ד"ר מישל פורטמן

מענק בסך 180,000 ש"ח בנושא תכנון תשתיות חופיות ככלי לקידום שמירת טבע ימית לאורך חוף הים התיכון הישראלי

פרופ' רחל אלתרמן וד"ר נעמה טשנר

מענק בסך 200,000 ש"ח בנושא אנרגיה מושקעת: החסמים של רגולציה קרקעית ותכנונית בפני אנרגיות מתחדשות בישראל מול ארצות אחרות.

## מענקי מפעל הפיס

שרון יאבו איילון, פרופ"ח טלי אלון-מוזס, ד"ר מירב אהרון- גוטמן

מענק בסך 55,000 ש"ח בנושא:

Urbanism at the meeting point between Theatre, Public and Space: the city of Acre as case study.

פרופ"ח רחל קלוש וד"ר דנה שבח

מענק מטעם מפעל הפיס ומרכז השלטון המקומי בסך 80,000 ש"ח בנושא רצון לעומת יכולת: בחינת הסיבולת העירונית לאור תהליכי בנייה ואכלוס של

שכונות חדשות.

## מענק מכון גזית-גלוב לחקר נדל"ן

---

ד"ר מירב אהרון-גוטמן

מענק בסך 41,000 ש"ח בנושא:

"How the army as regional development engine, design the housing market in a development town in Israel: the case of Ir Habahadim and Yerucham in 3D."

## מענק משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל

---

ד"ר מירב אהרון-גוטמן

מענק בסך 163,000 ש"ח בנושא:

"The Challenge of Capital Conversion: How and under what conditions can groups and settlements acquire and trade capital for the enhancement of regional development"

## הצגת ממשק חדש במרחביה Technion GIS - Arcweb

ד"ר עידן פורת

המרחביה מתחדשת בממשק חדש לתיוג, חיפוש, צפיה ואחזור נתוני ממ"ג עבור הסטודנטים וחברי הסגל.

במהלך שנת 2017 הוקמה מערכת GIS המאפשרת לקבל שכבות ממ"ג לשימוש בקורסים ומחקרים. בעזרת ממשק פשוט ניתן להגדיר אזור מבוקש ולצפות בכל שכבות המידע הקיימות במערכת עבור אזור זה. המשתמש מסמן את השכבות הרצויות, ממלא טופס התחייבות ופרטים אישיים ומקבל את השכבות במייל חוזר. בשבועות האחרונים נטענו שכבות מידע רבות הכוללות מידע מרחבי ברמה הארצית (כבישים, מבנים ועוד...), כן תכניות מתאר ארציות, מידע פוטוגאומטרי מפורט של מספר ערים וכן מידע סטטיסטי מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אנו ממשיכים לעבוד ולהעשיר את מאגר המידע בנתונים נוספים ונשמח לקבל משוב על פעולת המערכת ועל בקשות או חוסרים במידע.

למערכת ה-GIS מטרה נוספת והיא לייצר בנק עבודות GIS של סטודנטים לטובת תיעוד וסיוע ל"דורות הבאים".

[לקריאה נוספת <<](#)

במידה ויש בידכם מידע שתמצאו לשתף תוכלו להעביר אלינו ואנו נטען למערכת (בציון זכויות יוצרים כמובן).

\***המרחביה** הינה מעבדה במרכז לחקר העיר והאזור, שמטרתה היא שילוב ידע וניסיון מקצועי בתחומי התכנון, אדריכלות, הנדסה אזרחית, גיאוגרפיה, חברה, כלכלה, סביבה ומשפט. המעבדה מספקת יכולות מחקר, הטמעה ותכנון, ועוסקת בפיתוח ושימוש במערכות מידע מרחביות לתכנון. אחד מיעדיה של המרחביה הוא הנגשת הידע למשתמשים וקידום השימוש בכלי ה-GIS, ועל כן היא מהווה גם ספרייה של מידע ונתונים מרחביים בפקולטה, ומאפשרת לסטודנטים לקבל נתונים מרחביים עדכניים לשימוש בפרויקטים אקדמיים.

[לדף המרחביה והגשת בקשות לנתונים <<](#)

## הערכת חסמים למעבר לממשק בר קיימא בחקלאות של כרמים ליין

ד"ר דניאל אורנשטיין, ד"ר נעמה טשנר

דרך ראיונות עם בעלי עניין, המחקר עוסק בהערכת החסמים למעבר ואימוץ ממשק בר קיימא בכרמים. אנחנו עובדים בשיתוף עם האקולוגים, ד"ר תמר קינן וד"ר עידן שפירה, במסגרת מחקרית סוציו-אקולוגית.

# הפרויקט הישראלי החדש

## פרופ' שמאי אסיף, ד"ר עידן פורת וד"ר דלית שך-פינסלי

הפרויקט מאתר ומנתח את מתחמי השיכונים שנבנו בשנות המדינה הראשונות בהנחה שהם פוטנציאל ראשי לחידוש עירוני, חברתי, כלכלי ופיזי. מרחב העיר חיפה שימש מקרה בוחן ראשון שבו אותרו ונותחו מתחמי השיכונים לסוגיהם בכלי GIS על בסיס בחינות גיל, טיפולוגיה, צפיפות וכו'. כל אלה, במגמה לאתר כלים יעילים יותר לחידוש עירוני כאמור.

## רצון לעומת יכולת: בחינת הסיבולת העירונית לאור תהליכי בנייה ואכלוס של שכונות חדשות

### פרופ"ח רחל קלוש, ד"ר דנה שבח, עוזר הוראה: עדן בר-נוי

בנייתן של שכונות חדשות בשולי הערים משמשת ככלי עיקרי לפיתוח עירוני. מדיניות השלטון המרכזי בישראל מעודדת ולעיתים אף מכתובה חזון תכנוני, המשותף כיום כמעט לכל רשות מקומית: למשוך אוכלוסייה צעירה ומבוססת ולהגדיל (לעיתים גם להכפיל ואף לשלש) באופן משמעותי את כמות התושבים. הנחת המוצא היא שגידול דמוגרפי משמעותי מעיד על חוסן עירוני, על אינטנסיביות פיתוח שמשקפת רמה גבוהה של השקעה בתושבים ועל דימוי חיובי ובניית תדמית עירונית אטרקטיבית. ואולם, לצד הזדמנויות אלה, עומדות העריות בפני אתגרים רבים ומורכבים, מתוקף חובתן לפתח, לתקצב ולנהל את מערכת התשתיות, את שירותי חינוך והשירותים החברתיים לרווחת התושבים העתידיים. המחקר מבקש לחקור לעומק את הפער בין הרצון להתפתח ו"לגדול" אל מול ההשלכות בפועל ולאורך זמן על תקציב העיריה לאור בניית שכונות חדשות. סוגיית הפיתוח העירוני בהקשר של בניית שכונות חדשות בשולי הערים מעלה את הצורך בחקירה של יכולת הרשות המקומית לשאת בנטל התקציבי הנדרש ולבחון את הסיבולת העירונית במתן שירותים ברמה ראויה.

# שוק עבודה דואלי מעוגן במרחב: תעסוקת צעירי קריית גת, 15 שנה לאחר חניכת מפעל אינטל

## נדב פן בהנחיית ד"ר מירב אהרון-גוטמן

בשנת 1995 מדינת ישראל הניעה תהליך של פיתוח אזורי-כלכלי בקריית גת, במסגרת התהליך אוחדו שטחים ממועצות שכנות, הוענקו הטבות מיסוי למפעלים וסובסדה הקמת מפעל ייצור שבבים של חברת אינטל האמריקנית. מחקר זה יבקש לבחון את השלכות הפיתוח האזורי-כלכלי בקריית גת, מנקודת מבטם של תושבי העיר המקומיים, כמקרה בוחן לפיתוח אזורי-כלכלי באזורי ספר. המחקר מתמקד במקרה של אינטל וקריית גת וחוקר כיצד, למרות השקעה כספית משמעותית של אינטל ומדינת ישראל והצלחתו (היחסית) של פארק התעשייה ביצירת תעסוקה (איכותית) ומיסים מקומיים, העיר ותושביה נותרו במעמד סוציו-אקונומי נמוך. פער זה הוא נקודת המוצא המחקרית; המחקר מבקש לבחון "האם וכיצד תושבים צעירים מצליחים לממש פוטנציאל תעסוקתי במרחב סמי-פריפריאלי". כלומר, כיום, 15 שנה לאחר הקמת מפעל אינטל בקריית גת, אנו מבקשים להבין את מבנה שוק העבודה והמנגנונים העומדים בפני צעירים מקומיים בבואם לממש עצמם בשוק התעסוקה המקומי.

המתודולוגיה שנבחרה לפענוח הפיתוח האזורי-כלכלי מנקודת מבטם של הצעירים המקומיים, היא "Mixed Methods Research". מתודולוגיה זו מאפשרת מחד לזהות את מבני יחסי הכוח הקיימים בנקודת כניסה (אחת) לשוק העבודה המקומי (באמצעות אתנוגרפיה של מרכז הצעירים העירוני), ומאידך להציג תמונת מקרו של תופעות המתרחשות בשוק העבודה (באמצעות ניתוח סטטיסטי של שאלונים). במחקר זיהינו כי שוק העבודה של צעירי העיר מתפקד כ"שוק עבודה דואלי", שוק עבודה בו מתקיימת הפרדה בין משרות "טובות" של השוק הראשוני למשרות "רעות" של השוק המשני. בפרט, שוק העבודה של קריית גת מתפקד כשוק עבודה "דואלי מעוגן במרחב", בו שתי קבוצות מובחנות: 1. שוק ראשוני - צעירים שעזבו את העיר והצליחו מחוצה לה (כלומר, מתגוררים ועובדים מחוץ לעיר); 2. שוק משני - צעירים שנשארו בעיר ומועסקים בשוק העבודה המקומי. במחקר זיהינו וניתחנו גם את מנגנוני שיעתוק שוק העבודה הדואלי-מרחבי, שביניהם: גיוס עובדים מבוסס מרחב, תפיסת הצעירים את העיר והשלטה של שיח מריטוקרטי במרחבים לא מריטוקרטיים.

המחקר שואף להוסיף נדבך לידע האקדמי הקיים בנושאים של פיתוח כלכלי-אזורי על ידי מסגור מחודש של שאלת הפיתוח. כך, במקום להתמקד בניתוחים כלכליים המחקר מתרכז באוכלוסייה המקומית (הצעירה) ויחסה למבנה שוק התעסוקה שנוצר בעקבות הפיתוח. באמצעות פריזמה חדשה זו אנו מבקשים להראות כיצד ומדוע למרות השקעה כספית חריגה בגודלה של המדינה, הזמן שחלף והשינוי המשמעותי במבנה שוק העבודה המקומי, תושביה הצעירים של עיר סמי-פריפריאלית לא הצליחו לפרוץ לשוק העבודה הראשוני-מקומי.



# קואופרטיבים לדיור בישראל: אתגרים והזדמנויות

## אביב נגבי בהנחיית ד"ר אפרת אייזנברג ופרופ' נעמי כרמון

מחקר זה עוסק באפשרות לייסודם של קואופרטיבים לדיור בישראל. המחקר בוחן את היתכנות הקמתם, את החסמים העומדים בפניהם ואת ההזדמנויות העומדות לרשותם. לשם כך, נבחרו שלוש קבוצות אוכלוסיה בישראל המתקשות כיום להגיע ליציבות בדיור, עבורן קואופרטיב דיור עשוי לספק מענה: בני מעמד ביניים-נמוך, משקי בית מעוטי אמצעים ונשים חד-הוריות.

המחקר נפתח בניתוח ואפיון שלושה קואופרטיבים לדיור ממדינות שונות, שכל אחד מהם פונה אל אחת משלוש קבוצות היעד שזוהו בשדה הישראלי. ניתוח זה מתחקה אחר המבנה, ההתארגנות, המימון ואופני התנהלותם של שלושת הקואופרטיבים, לצורך היכרות ובחינת התאמת מאפייניהם השונים ליישום בישראל. בשלב השני רואיינו ארבעה-עשר מומחים מתחומי הכלכלה, המשפט, התרבות, הקואופרציה ומדיניות הדיור בישראל; ניתוח תמטי של הראיונות איפשר לזהות את ההזדמנויות והחסמים, העומדים בפני הקמת קואופרטיבים לדיור בישראל, בכל אחד מהתחומים. בהמשך כונסו שלוש קבוצות מיקוד מתוך שלוש אוכלוסיות היעד הנבחרות, לצורך היכרות עם צרכיהן ושאיפותיהן בחיי המגורים, ובירור תפיסותיהן לגבי מאפייני הדיור הקואופרטיבי.

בהתאם לאופי המחקר, מסקנות המחקר הינן יישומיות בעיקרן, ומרביתן נוגעות לפעולות להתרת החסמים וניצול ההזדמנויות שנמצאו. לצידן מופיעות המלצות לייצור תנאים מאפשרים, בהן: הקמתה של תשתית ארגונית, שתשמש כפלטפורמה לקואופרטיבים לדיור ותפעל להשגת מימון, חינוך לקואופרציה, איגום ידע מקצועי והפעלת לובי פוליטי. בנוסף לכך, נמצא כי קואופרטיב דיור עבור מעוטי אמצעים יתקשה לקום ללא תמיכת המדינה ומעורבותה, ולכן לא סביר שיתפתח באקלים הפוליטי הנוכחי. מכאן הסקנו, שלצורך התנעת הקמתם של קואופרטיבים לדיור בישראל, יש להתחיל בהקמתו של מודל עבור מעמד הביניים, שיועיל לחשיפת הציבור לאפשרות זו של מגורים.

# Planning for nature in cities: how should we grow cities to enhance people's well-being and mitigate biodiversity impacts?

פרופ"מ אסף שוורץ

מטרת המחקר היא לגלות כיצד אלמנטים שונים של טבע משפיעים על איכות החיים של התושבים (הפחתת לחץ ושיפור יכולות קוגניטיביות) ומהו המינן הנדרש של אותם אלמנטים כדי לקבל את התועלות. אינפורמציה זו תשמש בשלב מאוחר יותר לבחון איזה טבע ניתן לשלב בתכנון ערים באופן שישמר גם את איכות החיים של התושבים וגם יצמצם את הפגיעה במגוון הביולוגי. המחקר ימשך 4 שנים כאשר בשנתיים הראשונות נחקר במעבדת היוזואליזציה ובשטח את תגובות אנשים לאלמנטים שונים של טבע. בשלב השני נבחן את הדברים באופן מרחבי ונחקר בעזרת מודלים את ההשפעות של תרחישי פיתוח שונים על המגוון הביולוגי ואיכות חיי התושבים.

## שטחים חקלאיים כמסדרון אקולוגי: בחינת ההשלכות האקולוגיות והכלכליות של חלופות תכנון והיתכנות ניהולית בעמק חרוד כמקרה בוחן

פרופ"מ אסף שוורץ

במחקר זה, הממומן על ידי קרן המדען הראשי במשרד החקלאות, אנו בוחנים איך ניתן להשתמש בשטחים חקלאיים כמסדרון אקולוגי. באופן פרטני אנחנו חוקרים את השפעתם של גידולים וממשקי שוליים שונים על מספר קבוצות טקסונומיות/פונקציונאליות בקנה-מידה נופי, וכן את ההשפעות של אותם ממשקים על התפוקה החקלאית והרווח לחקלאי. גם במחקר זה אנו עורכים מספר ניסויים וכן משתמשים במודלים על מנת לבחון כיצד חלופות תכנוניות שונות משפיעות הן על התפוקה החקלאית והן על השמירה על המגוון הביולוגי באזורים החקלאיים, כדי לנסות מה יש לעשות כדי לקדם מסדרונות אקולוגיים בשטחים חקלאיים בישראל (למשל, כימות של ההפסדים לחקלאי כדי לחשב תמריצים).

# ישראל 100: תכנון מרחבי אסטרטגי לישראל לקראת 2048

## פרופ' שמאי אסיף

הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון נוטלת חלק במהלך בינאוניברסיטאי לתכנון מרחבי אסטרטגי לישראל לקראת שנת 2048.

מדובר במהלך חוץ ממסדי המבקש לקדם תכנון כאמור. זאת, בהעדר מהלך ממסדי ארוך טווח כוללני כנדרש.

במהלך שותפים המוסדות האקדמיים העוסקים בתכנון, אדריכלות, עיצוב עירוני וסביבה ברמה של תואר שני. איגוד המתכננים, עמותת האדריכלים, איגוד אדריכלי הנוף ואיגוד מהנדסי הערים יצרו יחדיו את המטריה הציבורית מקצועית למהלך.

הנהלת הפקולטה וביניהם יוזם התוכנית פרופ' שמאי אסיף, רואים במהלך הזדמנות יוצאת דופן להשפיע על דמותו של המרחב הישראלי. זאת, כחלק מתכנית ההוראה, כדגש בנושאי המחקר וכמעשה של התערבות ותרומה ציבורית.

על פי הצעתה של דיקנית הפקולטה, פרופ' איריס ערבות, יהיה 'ישראל 100' נושא מוביל מרכזי בכלל פעילות הפקולטה בשנה האקדמית הנוכחית והבאה. המהלך יותנע כבר בסמסטר הנוכחי במגמה להשלים את המתודולוגיה ואת אופיים של תוצרי התכנון.

הקיץ הקרוב וסמסטר החורף תשע"ח יוקדשו לפיתוח המהלך ולגיבושה של אסטרטגיה רחבה ומוסכמת. סמסטר האביב תשע"ח יעסוק בהיבטי היישום של התכנית.

[לקריאה נוספת >>](#)

[למצגת ההרצאה איך בונים עודד ארץ? >>](#)

## התכנית הימית לישראל

### פרופ' שמאי אסיף

נמשך תהליך ההטמעה כולל יוזמה לתחרות בין אמנים/אדריכלים/סטודנטים/הקהל הרחב לתערוכה בנושא.



[לקריאת חוברת ההטמעה של התוכנית הימית >>](#)

## ייזום הכנתה של תוכנית מנחה תמ"א 13 - חוף הכרמל

### פרופ' שמאי אסיף

אחת ההמלצות בתוכנית ימית לישראל היתה הכנתן של 13 תוכניות קטעיות של תמ"א 13 על פי חלוקה מוניציפלית לאורך חופי ישראל. תוכניות הכוללות רצועת חוף רחבה (ככלל 300 מטר בהתאם לחוק לשמירה על הסביבה החופית) ותחום איזור האופק הימי (כ-7 קילומטר במימי החופים). כמקרה בוחן יוזם המרכז לחקר העיר והאיזור הכנת תוכנית מנחה למרחבים של חוף הכרמל וג'סר א-זרקא.

## ייזום הכנת תוכנית לקמפוס הדר, תוספת למעונות הסטודנטים

### פרופ' שמאי אסיף

לאחר השלמת התוכנית האסטרטגית, תוכנית המתאר המפורטת ותוכנית ההתערבות לקמפוס של קריית הטכניון ובהמשך להפעלתו של ההדריון פועל המרכז לחקר העיר והאיזור להכנה של תוכנית פיתוח חדשה לקמפוס הטכניון בהדר הכוללת את המרחב שבין רחוב הרצל בצפון, רחוב מסדה בדרום, רחוב בלפור במזרח ושורת הבניינים לאורך רחוב שמריהו ליון וקאסל כולל גינת קאסל במערב. הקמפוס יכלול עושר של פונקציות אקדמיות וקהילתיות הכולל את האקדמיה, חינוך, קהילה ותרבות. בנוסף, יש כוונה לפתח במתחם מעונות סטודנטים, וכן לפתח את המתחם לשימוש ציבורי כלב של הדר הכרמל.

## קומפילציה אוטומטית של תוכניות ושילובן בקדסטר מחקר עם הנדסה אזרחית וסביבתית

### פרופ' ירח דויטשר, פרופ' שמאי אסיף

המחקר מפתח שיטה אוטומטית לביצוע הקומפילציה של תוכניות סטטוטוריות (תוכניות בניין ערים) החלות על מרחב מסוים (יישוב/מרחב תכנון או חלק ממנו) וקישורם המרחבי לקדסטר (מפת הבעלויות). המחקר מנסה להתגבר על אי הדיוקים המאפיינים תוכניות סטטוטוריות ועל מגוון רחב מאד של סימונים וסימולים שהתפתחו במשך השנים.

זאת במגמה לשכלל בבוא הזמן כלים אוטומטים משתכללים והולכים של בינה מלאכותית להבאת הרקעים ההיסטוריים לשפת המבא"ת הממוחשב.

### Home-Land: Zionism as Housing Regime, 1860–2011

פרופ"מ יעל אלואיל

על רקע משבר הדיור המתמשך, מציע בית-מולדת קריאה היסטורית של ישראל כהיסטוריה של מגורי אזרחים, החל בראשית ההתיישבות הציונית וכלה במחאת הדיור של 2011.

הספר סוקר את ההיסטוריה של הניסיון הציוני ליצור בית לאומי באמצעות בית המגורים המגלם את הקשר בין אזרחים ומולדת, על ידי התמקדות במספר מקרי-ציר במסגרתם עוצבו ונוסחו יחסי הגומלין בין בית-מולדת ואזרחים. הספר חסר תקדים בהיקפו ההיסטורי ובזיהויו את המגורים כאובייקט סביבו מתעצבים לאום וחברה בישראל. הספר יצא לאור באנגלית בשנת 2017 בהוצאת ראוטלדג' לונדון תחת הכותרת Home-Land: Zionism as Housing Regime, 1860–2011. לאחרונה נחתם חוזה עם הוצאת רסלינג לתרגום והתאמה של המחקר, הרלוונטי לקהל הרחב בישראל, לקוראי העברית.

לאחר הקדמה הממקמת את המחקר האדריכלי ההיסטורי ביחס למחאת הדיור העכשווית, חלק א, 'היסטוריוגרפיה של לאומיות ורפורמה קרקעית' עוסק בהופעת הלאומיות כתגובה ישירה להשלכות של רפורמת הקרקעות העות'מנית של 1858 על גישה למגורים וקרקעות. חלק ב, 'מגורים כפרוטו-לאומיות', מתמקד במגורים כאבן הבניין של הריבונות הלאומית בצורות ההתיישבות הבולטות של הציונות- הקיבוץ והעיר העברית- וכן של האליטה הקרקעית הפלסטינית. חלק ג, 'מגורים ובניין אומה במסגרת מדינת הלאום' חוקר את השלכות הריבונות על מגורים של קבוצות שונות בחברה הישראלית ועל יצירת חוזה חברתי המבוסס דיור בין המדינה ואזרחיה. הסיכום עוסק במגורים כאובייקט המרכזי של הקונפליקט הלא פתור על ישראל-פלסטין, סביבו נוצרת ומתעצבת החברה הפוליטית בישראל.



# צעירים לנצח? אתגרי התחזוקה של מבנים גבוהים: לקראת מדיניות כוללת

ד"ר ניר מועלם

בעקבות הכוונה להאיץ את הבניה למגורים, בין היתר באמצעות שחרור חסמים שונים במערכת התכנון והבניה, צפוי קצב בניית מבני המגורים לגדול עד מאוד.

תרחישי העתיד במדינת ישראל צופים כי עקב גידול האוכלוסין תידרשנה בניית עשרות אלפי יחידות דיור כל שנה (ומעל 60,000 יחידות על פי תחזית גידול אוכלוסייה גבוהה). מרבית מיחידות דיור אלה תיבנינה במבנים משותפים, חלקם מבנים גבוהים. מצב זה מחייב חשיבה מחודשת אשר שמה את האדם במרכז, על אחת כמה במצבי התחדשות עירונית בהם צפויה אוכלוסייה ותיקה להתמודד עם עלויות אחזקה גבוהות יותר.

צורות המגורים הללו, המשותפות, הגבוהות, מחייבות אימוצה של ראייה אסטרטגית ארוכת טווח לגבי האחזקה של המבנים הללו והשפעתם על העיר. מבני המגורים הנבנים כיום, אמנם לא נולדו לנצח, אך הם צפויים לנכוח במרחב הבנוי במאה הקרובה. טיפול באופן תחזוקתם, מראש ובדיעבד הוא צו השעה, שכן פינניים העתידי, במסגרת מיזמי "התחדשות עירונית"- ובשל התדרדרותם הפיזית- עשוי להיות מטלה קשה. מכאן חשוב להעלות על סדר היום את נושא האחזקה, ללמוד אותו, ולחפש מנגנונים יצירתיים לעידודו. ספר זה נועד להוות צעד אחד בכיוון זה בהציעו מצע לדיון עתידי, כלים וכיווני חשיבה ברי יישום.

הספר עתיד להתפרסם בחודש דצמבר 2017.



## כיצד צבא כמנוע פיתוח אזורי מעצב את שוק הדיור בעיר פיתוח בתהליכי התחדשות? ניתוח ולמידה של מקרה עיר הבה"דים - ירוחם בתלת מימד

ד"ר מירב אהרון-גוטמן

בשנת 2007 קיבלה ממשלת ישראל החלטה לבנות מחדש שלושה בסיסי ענק בנגב כבסיסים חכמים ומתקדמים. עלות העברת שלושת המחנות נאמדת ב-21 מיליארד שקל. מדובר במיזם שאפתני ויקר אשר מקור המימון המרכזי שלו הוא – משלם המיסים והשוק הפרטי (הבסיסים נבנים בצורה של PFI ו-BOT). אחד המקורות התקציביים המשמעותיים לפרויקט הוא פינוי ופיתוח הקרקעות עליהן ישבו הבסיסים במרכז הארץ. העברת מחנות צה"ל לנגב לא נתפסה כהחלטה צבאית גרידא אלא כ"מהלך לאומי", זאת אומרת המדינה האמינה והבטיחה בהתאמה, כי פרות הפיתוח ייפרעו גם בספירה האזרחית. ניסוח המהלך כמהלך לאומי העתיד לשנות את פני הנגב, יצר לגיטימציה ציבורית לרעיון. ביחס לשלושת המחנות, עיר הבה"דים, תקשוב ואמ"ן נטען כי המעבר יחולל שינוי בשלושה תחומים עיקריים: א. פיתוח תשתיות ב. אספקת מקומות עבודה. ג. שינוי דמוגרפי והגירה חיובית של בני המעמד הבינוני המשרתים בצבא ויתגוררו בשכונות צבאיות ("פיזור אוכלוסייה ונכסים אנושיים" – כך בלשון החלטת הממשלה). עניינו של דו"ח זה בנקודה האחרונה.

בחלל החדר הנדל"ני הרווח בישראל של העשור האחרון, מילים כמו: שכונה צבאית, שיווק קרקעות, פיתוח תשתיות, ו"אוכלוסייה חזקה" הפכו למשאבים מרכזיים בפיתוח עירוני משמעותי. מחקר זה ביקש לשאול האם וכיצד השפיעה הקמת קריית ההדרכה על שוק הדיור בירוחם? ייחודו של מחקר זה ו"התמונה שהוא מצייר", תרתי משמע, נשענים על ניתוח של שוק הדיור בירוחם באמצעות מידול בתלת מימד, מהזווית של ירוחם. המחקר מבקש להבין את המפגש הדיורי בין ירוחם לעיר הבה"דים בתוך הקשרים רחבים של התנהלות הצבא בעידן ניאו ליברלי. המחקר מבקש להבין את המהלכים דה פקטו של משרד הביטחון המתוארים במחקר זה כחלק מהאתגר המתמשך של משרד הביטחון להגדיר את מיקומו המוסדי בין יישור הקו עם הגיונות השוק הניאו ליברלי לבין הרצון להמשיך ולהיתפס כמי שממלא משימות לאומיות על מנת לשמר את בסיסי הלגיטימציה החברתית שלו. המחקר חושף את פני יאנוס של מערכת הביטחון: מובילים, יוזמים פועלים ומייצרים מודלים חדשניים אשר חורגים מליבת העשייה הביטחונית במרכז ומנגד, לוקחים מקום של "שותפים" ו"מסייעים" בעבודה מחוץ לאזורי הביקוש.



**Factors of success and failure for transboundary enviromental cooperation: projects in the Gulf of Aqaba**

Michelle E. Portman, Yael Teff- Seker • *Journal of Enviromental Policy & Planning* • 2017

[READ MORE](#)

**Situating Arab - Israeli artisanal fishermen's perceptions of marine litter in a socio-institutional and socio-cultural context**

Michelle E. Portman, Ruth E. Brennan • *Marine Pollution Bulletin*, 115, 140-151 • 2017

[READ MORE](#)



**An integrative spatial capital-based model for strategic local planning - An Israeli case**

Amnon Frenkel, Idan Porat • *Planning practice & research* • 2017

[READ MORE](#)

**Spatial aspects of education-job matching in Israel**

Amnon Frenkel, Eran Leck • *Ragional Studies* • 2017

[READ MORE](#)

**Spatial inequality in the context of city-suburb cleaveages-Enlarging the framework of well-being and social inquality**

Amnon Frenkel, Emil Israel • *Landscape and Urban Planning* • 2017

[READ MORE](#)

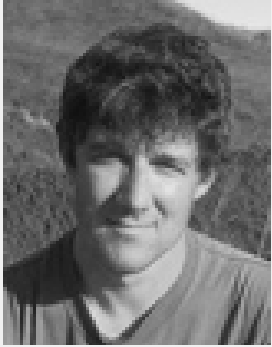
**Social justice and spatial inquality: Toward a conceptual framework**

Emil Israel ,Amnon Frenkel • *Progress in Human Geography* • 2017

[READ MORE](#)

\* למאמרים המלאים ניתן לפנות לפרופ' אמנון פרנקל





## **Changes in biodiversity and trade-offs among ecosystem services, stakeholders and components of well-being: the contribution of the ILTER to PECS.**

Maase M., P. Balvanera, J. Baudry, P. Bourgeron, J. Dick, M. Equihua, M. Forsius, L. Halada, K. Krauze, M. Nakaoka, D. Orenstein, T. Parr, C. Redman, R. Rozzi, M. Santos-Reis, A. Vădineanu • *Ecology and Society*. 21(3):31• 201

[READ MORE](#)

---

## **Environmental tastes as predictors of environmental opinions and behaviors**

Orenstein, D.E., T. Katz-Gerro and J. Dick • *Landscape and Urban Planning* . 161:59-71 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Commentary: The contribution of socio-ecological research to a transition toward sustainable practices in agriculture**

Teschner, N., D.E. Orenstein, I. Shapira and T.Keasar • *International Journal of Agricultural Sustainability*.14(2):99-101 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Back to the (visualization) laboratory: using focus groups to generate qualitative and quantitative results**

Eizenberg E., D.E. Orenstein and H. Zimroni • *Journal of Planning Education and Research* • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Fire on the Hills: An environmental history of fires and fire policy in Mediterranean-type ecosystems**

Pereira, M.G., Hayes J.P., C. Miller, and D.E. Orenstein •Pp. 145-169 in Vaz, E. and C. Joanaz de Melo (eds). *Environmental History in the Making, Proceedings of the 2nd World Congress on Environmental History* (ICEHO, Portugal 2014), Springer.

Dordrecht, Germany. • 2017

[READ MORE](#)



## **Sanctified strongholds: urban synagogues and the politics of change in contested urban environments.**

Ram M. and Aharon-Gutman, M • *Journal of Economic and social Geography* • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Living in a Holy City is Work': God's Work as the Work of Urban Place**

Shani N and Aharon-Gutman, M • *Space and Culture* • 2017

[READ MORE](#)

---

## **A fishing rod is useless if they can't get to the sea: Work and young (im)mobilities in the Israeli periphery.**

Aharon-Gutman, M. and Cohen N • *Journal of Social & Cultural Geographies* • 2017

---

## **Objective possibility as an urban possibility: Reading Max Weber in the city**

Aharon-Gutman, M. and Ram M. • *Journal of urban design* • 2017

---

## **Private property, public responsibility? Peri HaGalil as a case study**

Cohen, N. & M. Aharon-Gutman • Eds. Golan, A. & Donyets-Kedar, R. • *Business of Cities, Cities of Business: Corporatizing Urban Space. Tel Aviv: Resling, pp. 53-83 (in Hebrew).* • 2017



## **They Kill, We Build: West Bank Settlements, Housing Neoliberalization and Zionist Housing Ethos Transformation from Shelter to Violence**

Allweil, Y • *Footprint*, 10:2. Pp. 13-36 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Plantation: Modern-vernacular Housing and Settlement in Ottoman Palestine, 1858-1918**

Allweil, Y • *Architecture Beyond Europe (ABE)* , 9-10. Pp. 1-25 • 2016

[READ MORE](#)

---

## **Tent: Uncanny Architecture of Agonism for Israel/Palestine 1910-2011**

Allweil, Y • *Urban Studies* • December 2016

[READ MORE](#)



## **The social value of conservation initiatives where people work**

Lacoeuilhe A., Prévot AC., and Assaf Schwartz • *Landscape and Urban Planning* 157, pp 493 -501, 2017.

[READ MORE](#)

---

## **Conserving nature in cities – why? The values of conserving urban biodiversity as reflected in the academic discourse**

Assaf Schwartz • *Ecology and Environment* 7, pp 220-226 • 2016

---

## **Assessing the assessments: evaluation of four impact assessment protocols for invasive alien species**

Turbé A., Strubbeeb D., Morid E., Carrete M., Chiron F., Clergeau P. González-Morenoi P., Le Louarnj M., Luna A., Menchetti M., Nentwigl W., Pârâum L., Postigo J.H., Rabitsch W., Senar J.C., Tollington S., Vanderhoeven S., Weiserbss A. and Assaf Schwartz • *Diversity and Distributions* • 2017.



## **A multilevel spatial interaction model of transit flows incorporating spatial and network autocorrelation**

Kerkman, K., K. Martens and H. Meurs • *Journal of Transport Geography* 60: 155-166 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Agent-based models and self-organisation: addressing common criticisms and the role of agent-based modelling in urban planning.**

Levy, S., K. Martens and R. van der Heijden • *Town Planning Review* 87(3): 321-338 • 2016

[READ MORE](#)

---

## **Travel time savings, accessibility gains and equity effects in cost-benefit analysis**

Karel Martens • *Journal of International Development* 28: 822-823 • 2016

[READ MORE](#)



## **A multilevel spatial interaction model of transit flows incorporating spatial and network autocorrelation**

Martens, K. and F. Di Ciommo • *Transport Reviews* • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Integrating equity in transportation project assessment: philosophical explorations**

Nahmias-Biran, B.-h., Y. Shiftan and K. Martens • *Transport Reviews* • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Advancing discussions of cycling interventions based on social justice. Bicycle Justice and Urban Transformation: Biking for All?**

Martens, K., D. Piatkowski, K. J. Krizek, et al • Eds. A. Golub, M. Hoffmann, A. Lugo and G. F. Sandoval • *New York/London, Routledge: 86- 98.* • 2016

---

## **The potential impact of vehicle-to-vehicle communication on on-street parking under heterogeneous conditions**

Tasseron, G., K. Martens and R. Van der Heijden • *IEEE Intelligent Transportation Systems Magazine* 8(2): 33-42 • 2016

[READ MORE](#)

---

## **Urban parking space reservation through bottom-up information provision: An agent-based analysis.**

Tasseron, G. and K. Martens • *Computers, Environment and Urban Systems* 64: 30-41 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Why accessibility measurement is not merely an option, but an absolute necessity. Designing accessibility instruments: lessons on their usability for integrated land use and transport planning practices**

Martens, K. • Eds. C. Silva, L. Bertolini and N. Pinto • *New York/Oxford, Routledge.* • 2017

[READ MORE](#)



## **Social sustainability: A new conceptual framework**

Eizenberg, E., & Jabareen, Y. • *Sustainability*, 9(1), 68 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Getting to Know a Place: Built Environment Walkability and Children's Spatial Representation of Their Home-School (h-s) Route**

Moran, M. R., Eizenberg, E., & Plaut, P. • *International journal of environmental research and public health*, 14(6), 607 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Back to the (Visualization) Laboratory: Using Focus Groups to Generate Qualitative and Quantitative Results.**

Eizenberg, E., Orenstein, D. E., & Zimroni, H • *Journal of Planning Education and Research*, 0739456X17700252 • 2017

[READ MORE](#)

---

## **Conceptualizing urban ontological security: 'Being-in-the-city' and its social and spatial dimensions**

Jabareen, Y., Eizenberg, E., & Zilberman, O • *Cities*, 68, 1-7 • 2017

[READ MORE](#)

## כנס תכנון וחברה: חזית הידע

ביום 19.6.2016 התקיים בחסות המרכז לחקר העיר והאיזור כנס, שנערך על-ידי סטודנטים בעבר ובהווה של פרופ' נעמי כרמון, לרגל מלאת לה 75 שנה. לחלקו הראשון הוזמנו 60 הסטודנטים שלה; עשרות מהם הגיעו וקיימו מפגש רעים ודיון מקצועי בנושאי "התחדשות עירונית בשנות האלפיים: אתגרים חברתיים". בחלקו השני חברו לסטודנטים עמיתיה של נעמי מן הטכניון וממוסדות מחקר אחרים לערב בנושא "תכנון וחברה: חזית הידע".

[קישור לסרטון האירוע <<](#)



חלק מן "הבוגרים של נעמי" במסלול לתכנון ערים ואזורים (מאסטר ודוקטורט).

לאחר קטעי הברכות, שישה מן המונחים שלה נעמי ועמיתיה נתנו הרצאות TED קצרות: פרופ"מ יוסף ג'בארין דיבר על ערים בסיכון; ד"ר אפרת אייזנברג – על תכנון לקיימות חברתית; ד"ר מירב אהרון – על היעדרו של תכנון חברתי במקרה של עיר הבה"דים וירוחם; מתכנתת תמי גבריאלי – על קיימות עירונית; פרופ' אורן יפתחאל על תכנון חברתי בקמפוס ישראלי; והסטודנטית-צוערת אינה בורשטיין על "המקרה" של קרית שמונה. את הערב סיימה נעמי כרמון, בדבריה אודות מטרתו של תכנון עירוני ואזורי: לקדם איכות חיים לכול, תוך דגש על צדק חברתי.

[קישור לאתר של פרופ' נעמי כרמון <<](#)

## ערב עיון- פרידה מהטכניון של פרופסור דני צ'מנסקי

בתאריך 12.1.2017 התקיים ערב עיון לכבוד פרידה מהטכניון של פרופ' דני צ'מנסקי לאחר שנים רבות של פעילות אקדמית ענפה. האירוע הופק בשיתוף פעולת בין הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים והמרכז לחקר העיר והאזור, ובתמיכת הטכניון.



בחלק הראשון של הערב, פרופ' אירית ערבות, דיקנית הפקולטה, פרופ' שמאי אסיף, ראש המרכז, ופרופ' אמנון פרנקל בשם המסלול לתכנון ערים, ברכו את פרופ' צ'מנסקי וסקרו את פועלו לאורך השנים במסגרות השונות שבהן היה חבר.

לאחר מכן, עמיתים ממוסדות אחרים (פרופ' יצחק בננסון מאוניברסיטת תל-אביב ופרופ' דניאל פלזנשטיין

מהאוניברסיטה העברית) נתנו הרצאות אורח שסקרו חלק מהתחומים המדעיים בהם פרופ' צ'מנסקי היה מעורב בפעילות האקדמית שלו, בדגש על תרומתו הייחודית.

בחלק האחרון של הערב, מונחים לשעבר, שותפים למחקר, חברים ובני משפחה שיתפו את הקהל בחוויותיהם מעבודתם עם דני, בשילוב עם ברכות מוקלטות ששלחו עמיתים מחו"ל. לסיום האירוע המרגש, התקיימה הרמת כוסית בגלריית PeKA.



## כנס איגוד המתכננים השנתי 2017

בתאריכים ה-3.3.2017-2 התקיים הכנס השנתי של איגוד המתכננים בהדר הכרמל שבחיפה.

הכנס נערך בשיתוף עם עיריית חיפה, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון והמרכז לחקר העיר והאזור. נושא הכנס: "בדרך ל-2048 בין תכנון לכאוס".

בכנס לקחו חלק למעלה מ-700 משתתפים. 100 מרצים העבירו את הרצאותיהם במושבים מקצועיים מקבילים. האסיפה הכללית של האיגוד התקיימה בשעות הצהריים וניהלה אותה יו"ר האיגוד אדר' עדנה לרמן. במסגרת אירוע הערב, הוענק פרס יקיר התכנון למתכנתת עו"ד איריס האן, לאדר' דן סתו ולאנג' ראובן לבאון.



הכנס חולק למיני מליאות בנושאים:

מקומן של קהילות בהתחדשות וחידוש עירוני

חיפה-מפרץ-תעשייה: משולש נצחי או אסון סביבתי?

שכונות הענק בשולי הערים והשלכותיהן

חיפה והמרחב הימי של ישראל.

המליאה המרכזית עסקה בדיון בנושא הכנס, בדרך ל-2048 בין כאוס לתכנון, ובה נערך דיון בהשתתפות בכירים מעולם התכנון, הענקת אותות יקיר התכנון והצגת יוזמת תכנון של ישראל 100. ביום השני של הכנס, נערכו סיורים שונים בחיפה וסביבתה בדגש על הדילמות המעסיקות

את העיר ומתכנניה ופיתוח המרחב האזורי: בעקבות תוכניות ופרויקטים חדשים בעיר, הבאואוס בחיפה, שיקום נחל הקישון, מבט על התעשייה במפרץ, בעקבות שכונות ופיתוח עירוני בשול הקריות.

הכנס הבא יערך בתאריך 15-16 במרץ 2018 בירושלים ויעסוק בתכנון עבור מגוון אוכלוסיות.

[לתקצירי ההרצאות<<](#)

[קישור לאתר איגוד המתכננים<<](#)



## סיכום סדנת נגר בעיר: ניהול בר קיימא של נגר בתכנון עירוני

ביום 22.3.2017 נערכה בטכניון, בחסות המרכז לחקר העיר והאיזור, סדנת מומחים בנושא ניהול בר-קיימא של נגר עירוני. הנושא נחקר ומיושם במסגרת גישת תר"מ - תכנון רגיש למים, הרואה בנגר משאב ולא רק מטרד, ומכוונת את ניהולו להשאת מטרות כחולות, כולל העשרת אקוויפרים במים באיכות הולמת והקטנה של הצפות, מטרות ירוקות, כולל ערכי טבע ונוף ושימור מגוון המינים, מטרות כלכליות, כולל הקטנת ההשקעה בניקוז, ומטרות חברתיות, תרומות לבריאות התושבים.

בסדנה השתתפו יחד עם חוקרים מן האוניברסיטאות מהנדסי ערים ואדריכלי ערים, מנהלי מחלקות תיעול וניקוז, מנהלי אגפי גנים, שפ"ע ואיכות סביבה בעירויות, מנכ"לי חברות כלכליות עירוניות שעוסקים בפיתוח שכונות חדשות, מנהלי תאגידי מים ובעלי תפקידים אחרים, העוסקים בניהול נגר עירוני.

בהרצאת המבוא הציגה פרופ' נעמי כרמון את גישת תר"מ – תכנון רגיש למים (שהיא פיתחה עם פרופ' אורי שמיר), ועמדה על ההבדלים בינה לבין גישת ניקוז קונבנציונלית. אדריכלית נוף רחל וינר הציגה שלושה מקרים, שבהם שילבה ניהול מתקדם של נגר בתכניות נופיות בקני מידה יישובי, רובעי ושכונתי. אדריכלית ומתכנתת מחוז תל אביב במינהל התכנון נעמי אנג'ל הציגה חמש תוכניות בקני מידה שונים, המשלבות ניהול מקיים של נגר בתכנון עירוני. מהנדס דב בוגייסקי, הציג את הגישה המתקדמת לניהול נגר של העיר ראשון לציון ואת הישגיה בקידום מטרות מגוונות. מתכנן נדב שפירא הציג שיטת להערכה של פרויקטים בני קיימא, המאפשרת בחינה של מטרות מגוונות ושל רמת הסימולטניות והסינרגטיות בהשגתן. אורחת הכבוד בסדנה, פרופ' ליאת מרגוליס, אדריכלית נוף מאוניברסיטת טורנטו שבקנדה, הציגה שילוב של תשתיות כחולות, ירוקות וחברתיות, בפרוייקטים שבוצעו ופרוייקטים מתוכננים בטורונטו רבתי.

בחלקה השני של הסדנה, התחלקו המשתתפים בין שולחנות עגולים, שהדיון במסגרתם נועד לחשוף את תמונת ניהול הנגר ברשויות העירוניות ולהצביע על חסמים, המונעים ניהול נגר מקיים. הדיון איפשר ללמוד ממשתתפי הסדנה על דרכים להטמעת שיקולי ניהול נגר עירוני, לאור הפיתוח העירוני המואץ, השינויים בהיקף ובעצמת אירועי הגשם, ותפיסות הקוראות לתכנון וניהול מקיים של העיר.

סדנת נגר בעיר מהווה מרכיב במחקר "עיצוב עירוני רגיש למים", אשר מנוהל ע"י פרופ"ח טל אלון מוזס, פרופ"מ מישל פורטמן ופרופ' נעמי כרמון, בהשתתפות ד"ר שולה גולדן ונדב שפירא. המחקר נתמך חלקית ע"י פרויקט "ערים רגישות מים בישראל", בניהולו של ד"ר ירון זינגר, הממומן על-ידי קק"ל אוסטרליה.

[קישור לקובץ סיכום הסדנה <<](#)

# ערב עיון "עבור מי אנחנו מתכננים? תחבורה, מגורים וסביבה ימית"

ביום 3.4.2017 נערך בטכניון ערב עיון לכבוד הופעת ספריהם של שלושה מחברי המרכז:

פרופ"מ יעל אלואיל, ד"ר מישל פורטמן ופרופ"ח קרל מרטנס. הערב נערך בהנחייתה של פרופ' רחל אלתרמן ופתחה את הערב עם דברי ברכה הדיקנית פרופ' איריס ערבוב.

אירוע זה ציין את יציאתם לאור של שלושה ספרים אקדמיים בעלי עניין לציבור הרחב. האירוע היה פתוח לקהל הרחב בכוונה להציג את עשיית סגל הפקולטה וליידע את הציבור לגבי נושאי מחקרם הנערכים בפקולטה לארכיטקטורה בטכניון.

האירוע כלל הצגת קצרות של הספרים בידי שלושת הכותבים אשר ענו על נושא הערב "עבור מי אנחנו מתכננים?" כל אחת, מזווית אחרת. לאחריו נערך דיון בהובלת מגיבים מוזמנים בולטים.

תוכנית הערב כללה:

את הצגת ספרו של פרופ"ח קרל מרטנס:

Transport Justice: Designing Fair Transportation Systems

עליו השיב פרופ' ערן פייטלסון, המחלקה לגאוגרפיה, האוניברסיטה העברית

את הצגת ספרה של פרופ"מ יעל אלואיל:

Home-Land: Zionism as Housing Regime, 1860–2011

עליו השיב ד"ר ירמי הופמן, ראש מחלקת השימור בעיריית תל אביב

ואת הצגת ספרה של ד"ר מישל פורטמן:

Environmental Planning for Oceans and Coasts: Methods, tool and Technologies

עליו השיב ד"ר גדעון גל, ראש המעבדה לחקר הכנרת של המכון לחקר הימים והאגמים לישראל.



יום העיון היה מוצלח מאד והשתתפו בו כ-65 איש.

# השקת המרכז הסיני-ישראלי לחדשנות בתכנון | CIPIC-China Israel Planning Innovation Center

ביום 20.5.2017 התקיים באוניברסיטת נאנג'ינג שבסין טקס הכרזה על הקמתו של המרכז הסיני-ישראלי לחדשנות בתכנון, במטרה למסד שתופי פעולה בין בית הספר לארכיטקטורה ובינוי ערים באוניברסיטת נאנג'ינג, לבין הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון.

החתימה על מזכר ההבנות בטקס נעשתה על ידי נציג הטכניון בטקס, פרופ' פאול פייגין, עוזר נשיא הטכניון לעניינים אסטרטגים, ונציג אוניברסיטת נאנג'ינג פרופ' Pan Yi, סגן נשיא האוניברסיטה למחקר. מלבדם השתתפו בטקס משלחת של חברי הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון בראשות פרופ' אמנון פרנקל, סגן דיקן למחקר ותארים מתקדמים, פרופ' שמאי אסיף, ראש המרכז לחקר העיר והאזור, פרופ' ח' פנינה פלאוט, ראש המסלול לתכנון ערים ואזורים ופרופ' ח' טל אלון מוזס, ראש המסלול לאדריכלות נוף. הנציגים מהצד הסיני שהשתתפו בטקס מלבד סגן הנשיא למחקר, פרופ' Pan Yi, כללו את: פרופ' ZHAO, Chen סגן דיקן בית הספר לארכיטקטורה ותכנון ערים, וחברי המחלקה לתכנון ערים בבית הספר: פרופ' CUI Gonghao, פרופ' WANG HongYang, פרופ' ZHU Xigang, פרופ' HUANG Chunxiao, ד"ר FENG Jianxi, וכן נציגות של המחלקה לקשרים בינלאומיים של אוניברסיטת נאנג'ינג.



מטרת מזכר ההבנה שנחתם לאפשר שיתופי פעולה בין חברי שתי הפקולטות בנושאים הבאים:

- פיתוח מתודות תכנון ויישומן
- השקת פרויקטים של תכנון חדשני בדיסציפלינה המרחבית
- תרומה למען הגדלת הקיימות והצדק בפיתוח עירוני, אזורי וארצי
- חיזוק תפקיד התכנון בעיצוב המציאות
- קידום תפקיד האוניברסיטאות בהובלת מאמצי פיתוח מרכזיים

חברי המשלחת מהפקולטה יחד עם נציגים מהמחלקה לתכנון ערים באוניברסיטת נאנג'ינג ונציגים חיצוניים מאגף התכנון של הפרובינציה ומחלקת התכנון העירונית בגאונדג'ו ישמשו בארבע השנים הקרובות כוועדה המדעית של המרכז אשר תפעל במסגרת הישראלית תחת המרכז לחקר העיר והאזור שבפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים. הוועדה תשמש גוף מיינץ ליושבי הראש משני הצדדים לקביעת פעילויות המרכז.

בישיבה הראשונה של הוועדה המדעית של CIPIC שהתקיימה באוניברסיטת נאנג'ינג בתאריך 21 למאי 2017 הוחלט כי הכנס השנתי הבא שייערך במסגרת CIPIC יתקיים בטכניון בשנה הבאה.

## פרופ"מ דני ברויטמן



תחום המחקר העיקרי של ד"ר דני ברויטמן הוא כלכלה עירונית ואזורית, בדגש על מודלים של דינאמיקה עירונית במרחב והכוחות המעצבים אותה. לצורך כך הוא משתמש בכלים מגוונים, המשלבים בין מערכות מידע גיאוגרפיות, ניתוחים כלכליים, מודלים מבוססי סוכנים ושיטות מתחום המערכות המורכבות. הוא החל את דרכו עם תואר ראשון במתימטיקה ומדעי המחשב באוניברסיטת ת"א, המשיך בתואר שני בניהול משאבי טבע וסביבה באוניברסיטת חיפה, וסיים את הדוקטורט בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון. לאחר בתר-דוקטורט באוניברסיטה החופשית באמסטרדם חזר לארץ והתקבל כחבר סגל בפקולטה.

## פרופ"מ יעל אלואיל



אדריכלית ד"ר יעל אלואיל היא היסטוריונית של הארכיטקטורה ומרצה בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים. תחומי המחקר שלה כוללים: מגורים ומדינת הלאום החל במאה ה-18, הפרדה והדרה במרחב העירוני והבית, היסטוריה של הארכיטקטורה בקונטקסט של 'המהפך המרחבי במדעים', ושיטות מחקר בהיסטוריה של ארכיטקטורה. ספרה *Homeland: Zionism as Housing Regime*. 1860-2011 יצא לאחרונה בהוצאת ראוטלדג' לונדון. בין הפרסומים שלה כלולים מאמרים בכתבי העת *CITY, Traditional Dwellings* and *Settlements Review*, *International Journal of Islamic Architecture* ו-*Heterotopia and the City: Public Space in a Post-civil Society*. יעל היא בוגרת דוקטורט בהיסטוריה של ארכיטקטורה מאוניברסיטת קליפורניה בברקלי (2011), וערכה את מחקר הפוסט-דוקטורט שלה במכון טרומן באוניברסיטה העברית (2012-13), שם היא ממשיכה לכהן כעמיתת מחקר. יעל בעלת תואר ראשון (2000) ותואר שני (2006) באדריכלות מהטכניון.

בכל ידיעון אנו מציגים כמה מעשרות עמיתי המחקר הפעילים במרכז.

והפעם:

## ד"ר נעמה טשנר

אימייל: [naamate@technion.ac.il](mailto:naamate@technion.ac.il)



ד"ר נעמה טשנר היא פוסט-דוקטורנטית במרכז לחקר העיר והאיזור. הצטרפה בשנת 2015 לצוות המחקר "מרה נוסטרום" בהובלתה של פרופ' רחל אלתרמן, ובמסגרתו חקרה קונפליקטים תכנוניים בערי נמל לחופי הים התיכון. בשנת 2016 זכתה במלגת פוסט-דוקטורט במדעי החברה של הקרן הלאומית למדעים (ISF) למחקר בנושא "השוואה בינלאומית של חסמי מדיניות ורגולציה קרקעית להצבה של מתקני אנרגיה מתחדשת בעיר ובכפר" אותו היא מבצעת בהנחייתה של פרופ' אלתרמן. המשך המחקר לשנים 2017-2018 התאפשר לאחר זכייה בתקציב מחקר של המדען הראשי במשרד התשתיות, האנרגיה והמים.

מחקר נוסף לו היא שותפה במסגרת המרכז ובשיתוף פעולה עם פרופ' מ' דניאל אורנשטיין, עוסק בחסמים למעבר לשימוש בממשק סביבתי בכרמי יין בישראל ובוחן את המדיניות בנושא. בשנה החולפת לימדה באוניברסיטת חיפה קורסים בבית הספר למדיניות ציבורית ולקחה חלק בפעילות מרכז חדש למחקרי-מדיניות ואסטרטגיה ימית בראשות פרופ' שאול חורב.

תחומי המחקר בהם היא עוסקת הם מדיניות סביבתית ותכנון, בדגש על תשתיות גדולות, מים, אנרגיה ונמלי-ים. המסגרת המחקרית שלה מעוגנת בתיאוריות של יחסי חברה-טכנולוגיה (STS) והיא מתעניינת במידת הגמישות ויכולת ההתאמה של מערכות ומוסדות להסתגל לשינויים חברתיים וטכנולוגיים. ד"ר נעמה טשנר בוגרת תואר שני מהמכון לחקר המדבר, אוניברסיטת בן-גוריון בקמפוס שדה בוקר. את לימודי הדוקטורט עשתה באוניברסיטת לידס (University of Leeds), בצפון אנגליה, בבית הספר לגיאוגרפיה ובמרכז ללימודי קיימות בהנחייתו של Prof. Jouni Paavola, מומחה למשילות סביבתית. לאחר סיום הלימודים עבדה במשך שנתיים כחוקרת במרכז המחקר והמידע של הכנסת, תקופה שלאחריה החליטה לחזור לאקדמיה.



## ד"ר יואב לרמן

אימייל: yoavlerman@gmail.com

ד"ר יואב לרמן עוסק בניתוח מרחבים עירוניים תוך התבססות על היבטים של נגישות ומרכזיות. בימים אלה הוא שותף במחקר העוסק בניתוח של צדק תחבורתי במספר מטרופולינים בארה"ב, תוך שיתוף פעולה עם המעבדה לנגישות (Accessibility Observatory) באוניברסיטת מינסוטה, וזאת על-מנת לבסס כלי תכנוני כמותני שיוכל לסייע בקבלת החלטות תכנוניות תוך לקיחה בחשבון של שיקולי צדק תחבורתי.



## ד"ר אור אלכסנדרוביץ'

אימייל: oraleks@technion.ac.il

ד"ר אור אלכסנדרוביץ' עוסק במחקר הנוגע להשפעות הסביבתיות של הבנייה בערים על נוחות תרמית וצריכת אנרגיה במבנים, וכן בהיבטים היסטוריים של התפתחות הערים בארץ ישראל ובישראל בתקופה המודרנית. בשנה הקרובה יעמוד בראש מחקר בשיתוף אדריכל נוף שחר צור לבחינת השפעת ההגנה מקרינת השמש על פעילות ברחובות עירוניים. אלכסנדרוביץ' הוא בעל תואר B.Arch מאוניברסיטת תל אביב ותארי M.Sc ו-Dr.techn מהאוניברסיטה הטכנולוגית של וינה. בשנתיים האחרונות השתלם כפוסט-דוקטורנט בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון. מאז 2006 הוא עורך את סדרת "ארכיטקטורות" בהוצאת בבל, המוקדשת לספרי עיון בנושאי ארכיטקטורה ובנייה.



## ד"ר בני פירסט

אימייל: [benny\\_14@netvision.net.il](mailto:benny_14@netvision.net.il)

ד"ר בני פירסט הוא פוסט דוקטורנט במרכז לחקר העיר והאזור. נושאי המחקר שלו עוסקים בפעילות התנועה הסביבתית בישראל, אפקטיביות של מחאה סביבתית ואקו-פוליטיקה. פירסט עובד באגף התכנון במשרד להגנת הסביבה, ומייצג את המשרד במספר ועדות תכנון ממשלתיות, ביניהן המועצה הארצית לתכנון ובניה, הועדה לתשתיות לאומיות והועדה להגנת מימי החופים.

במסגרת השתלמות הפוסט-דוקטורט עורך בימים אלה מחקר בהנחיית פרופ' מישל פורטמן, בנושא תופעת ה-NIMBY (not in my back yard) במערכת התכנון בישראל, תוך התמקדות בתכניות פיתוח למתקני אנרגיה ביבשה ובים.



## ד"ר שולה גולדן

אימייל: [shulag@gmail.com](mailto:shulag@gmail.com)

ד"ר שולה גולדן עוסקת במחקר הנוגע למדיניות סביבתית למרחב הבנוי, תוך דגש על האינטרקציה בין משילות סביבתית, כלי מדיניות וטכנולוגיה. בתחילת 2016 היא הצטרפה למרכז לחקר העיר והאזור כפוסט-דוקטורנטית כחלק מצוות מחקר בפרויקט "ערים רגישות מים" המתבצע במימון הקק"ל. במסגרת הפרוייקט היא חוקרת את המדיניות לניהול מקיים של מי נגר בערים בארץ, בהנחייתן של פרופ' מישל פורטמן, פרופ"ח טל אלון מוזס, ופרופ' נעמי כרמון. ד"ר גולדן היא בעלת תואר ראשון בגיאוגרפיה מאוניברסיטת קיימברידג' ותואר שני במדיניות סביבתית מה-London School of Economics. את הדוקטורט היא עשתה בבית הספר ללימודי מדבר באוניברסיטת בן גוריון בנגב, וחקרה את ההתפתחות של בנייה בת קיימא בישראל מההיבט של מדיניות סביבתית ומדיניות אנרגיה.



הטכניון  
מכון טכנולוגי  
לישראל

הפקולטה לארכיטקטורה  
ובינוי ערים

המרכז לחקר העיר והאזור  
ע"ש פיליפ ואתל קלצניק



**נתראה במהדורה הבאה!**

בקרו אותנו באתר המרכז ובדף הפייסבוק